

Filantropia în contextul pandemiei COVID-19 în Republica Moldova

Filantropia și sponsoizarea în situația pandemică Covid-19

Cuprins:

Introducere

1. Activitățile de filantropie și sponsorizare în contextul pandemiei COVID-19
2. Mecanismul fiscal în Republica Moldova privind filantropia și sponsorizare
3. Exemple de bune practici privind activitățile filantropice pe timpul Pandemiei COVID-19

Concluzii și recomandări

„Acest Studiu este realizat ca parte componentă a Suportului de Asistență Tehnică în Republica Moldova, fiind gestionat de către Centrul European pentru Drept Necomercial (ECNL). Proiectul este implementat grație Centrului Internațional pentru Drept Necomercial (ICNL), la Inițiativa Spațiului Civic și finanțat de Guvernul Suediei”.

Introducere

În anul 2019 Uniunea Europeană a recunoscut pe deplin valoarea complementară și inovatoare pe care o poate aduce filantropia la coeziunea socială, prin promovarea valorilor umane. Astfel venind cu îndemnul pentru crearea unui mediu favorabil filantropiei, în conformitate cu libertățile și drepturile fundamentale, prin care să poată fi încurajate activitățile filantropice și acțiunile cetățenești, donațiile private în favoarea unor cauze de interes public sau social au cunoscut o creștere considerabilă.

Donațiile individuale, sub toate formele lor, sunt probabil la fel de vechi ca interacțiunile umane, pe când cele organizate (sub formă de fundații, de exemplu) datează, în multe țări europene, de pe timpul Imperiului Roman.

La moment activitățile filantropice îmbracă forme diferite, în funcție de diferențele pe plan istoric și cultural, de condițiile economice și politice, precum și de norme juridice în vigoare.

În prezent, activitățile filantropice reprezintă o formă de a da dovadă de angajament social și de angajament în favoarea binelui public, de solidaritate și cetățenie activă. La baza activităților filantropice se află indivizii: ei sunt liberi să contribuie cu propriile resurse private la cauze de interes public, prin sprijinirea sau înființarea unor organizații care să acționeze în virtutea principiilor transparenței și responsabilității sociale. La fel ar fi interesate în activitățile filantropice și persoanele juridice prin introducerea unor instrumente financiare favorabile.

Sectorul activităților filantropice în lume este alcătuit din diverse tipuri de donatori și entități filantropice.

Potrivit Studiului Caf World Giving Index, SUA este cel mai generos stat din ultimii 10 ani, urmând de Indonezia, Noua Zeelandă, iar în Europa de Marea Britanie.¹ Indexul dat luând în considerație donațiile bănești, ajutorul imigranților și activitățile de voluntariat.

În 2016, datele colectate de rețelele de donatori și fundații din Europa (DAFNE) și analizate de Foundation CentER din SUA arătau că există peste 147 000 de „fundații de interes public” înregistrate în Europa, cu cheltuieli anuale cumulate de aproape 60 de miliarde EUR. Aceste cifre se bazează pe cele mai recente date disponibile din 24 de țări europene, între care 18 state membre ale UE.

Un studiu publicat în 2017 de Rețeaua europeană de cercetare a activităților filantropice oferea o imagine de ansamblu a donațiilor efectuate de gospodării, corporații, fundații de interes public și loterii caritabile în 20 de țări europene (19 state membre ale UE și Elveția), pe baza unor date din 2013. Pentru aceste 20 de țări, se estimează că contribuțiile filantropice reprezintă, în Europa, cel puțin 87,5 miliarde EUR pe an (estimarea cea mai scăzută).

În contextul actual, răspândirea virusului COVID-19 este o urgență severă de sănătate publică pentru cetățeni și entitățile economice, cu infecții în toate statele lumii. Unele fiind profund afectate, altele mai puțin. Pandemia COVID-19, este totodată și un șoc major atât pentru economiile globale cât și pentru economia națională.

În aceste condiții de pandemie activitățile filantropice au fost și sunt un suport integru pentru instituțiile medicale și persoanele fizice afectate de pandemia COVID-19, cât și de consecințele ei: sărăcie, acces la educație ș.a.

Scopul studiului este de a determina și a documenta modul de realizare a activităților de filantropie și sponsorizare în Republica Moldova în situații de criză, inclusiv prin prisma cercetării prevederilor fiscale ale legislației în acest domeniu pe perioada situației de urgență.

---

¹ https://www.cafonline.org/docs/default-source/about-us-publications/caf_wgi_10th_edition_report_2712a_web_101019.pdf

1. Activitățile de filantropie și sponsorizare în contextul pandemiei COVID-19

Pandemia COVID-19 reprezintă o criză globală de sănătate, dar parcurgând fiecare țară, aceasta are potențialul de a crea crize sociale, economice și politice devastatoare.

Declinul în domeniile fundamentale ale dezvoltării umane este simțit în majoritatea țărilor bogate și sărace. Impactul combinat al acestor șocuri ar putea reprezenta cea mai mare inversare a dezvoltării umane. Regresul dezvoltării umane ar putea fi resimțit mai mult în țările în curs de dezvoltare care sunt mai puțin pregătite să facă față impactului social și economic al pandemiei, în comparație cu țările dezvoltate.

Pe lângă efectele asupra sănătății, pandemia COVID-19 va avea consecințe sociale și economice negative semnificative. Blocajul economic a dus la constrângeri pe piața forței de muncă din Republica Moldova, a lovit afacerile locale, preponderent afacerile mici și mijlocii, a afectat simțitor grupurile vulnerabile ale populației.

Pandemia provocată de COVID-19 este fără precedent, impunând o reacție urgentă, bazată pe solidaritate națională și internațională.

Filantropia în perioada de criză (sau stare de urgență) poate fi un catalizator al solidarității umane precum și o posibilitate de a soluționa situația creată de moment cu sau fără implicarea instituțiilor statului.

Suport în perioada de criză au nevoie toți fără discriminare: instituțiile medicale și personalul medical și alte categorii de persoane supuse riscului sporit de infectare, persoanele care fac parte din grupurile vulnerabile, persoanele care au rămas fără un loc de muncă din cauza crizei, copiii care nu au acces la educație din cauza lipsei digitalelelor, afacerile și agricultura din lipsa pieței de desfacere și închiderea exportului etc.

Acumularea de fonduri filantropice ar putea acorda un suport pentru soluționarea unor probleme vitale și de moment ca exemplu: produse alimentare pentru persoanele aflate în prag de sărăcie, aparate specializate și medicamente pentru instituțiile medicale necesare pentru lupta cu Pandemia COVID-19, alimentarea persoanelor fără adăpost etc.

Activități filantropice la nivel mondial

SUA și țările dezvoltate din Europa au o istorie bogată privind activitatea filantropică, având legislație, mecanism de gestionare eficientă, control din partea statului și o transparență conform standardelor internaționale. În prezent Uniunea Europeană extinde filantropia până la dezvoltarea unor reguli minime transfrontaliere care pot fi folosite de toate țările din Uniunea Europeană.

Printre primii care au organizat o campanie de acumulare de fonduri pentru a putea lupta împotriva consecințelor Pandemiei COVID-19 a fost Organizația Mondială a Sănătății (OMS) și UNICEF care la data 06.04.2020 a anunțat că a fost încheiat un acord de colaborare în lupta împotriva COVID-19, prin intermediul Fondului de solidaritate pentru combaterea COVID-19, un instrument istoric, susținut de Fundația Națiunilor Unite și de Fundația Filantropică Elvețiană.

Fondul de solidaritate pentru combaterea COVID-19 a fost constituit pentru a facilita o reacție globală fără precedent, sprijinind Planul strategic de pregătire și reacție al OMS. Conform acordului, o primă parte din sumele acumulate în Fond (în prezent, peste 127.000.000 USD) va fi alocată către UNICEF pentru activitățile pe care le desfășoară cu copiii și comunitățile vulnerabile din întreaga lume.

Fondul este singurul mecanism prin care persoanele fizice și organizațiile pot contribui direct la eforturile pe care OMS le face la nivel global pentru combaterea pandemiei.

Până în prezent, Fondul a primit contribuții în valoare de 127 de milioane de USD de la peste 219.000 de persoane fizice și de la peste 90 de mii de companii și organizații din întreaga lume.

În același timp, parteneriatul reprezintă o extraordinară demonstrație de solidaritate a tuturor organizațiilor din cadrul ONU, prin coordonare, colaborare și sprijin reciproc, pentru combaterea efectelor imediate și pe termen mai lung ale pandemiei.

Ca partener cheie în acest efort conjugat, UNICEF va lua măsuri pentru ca familiile și comunitățile din cele mai vulnerabile țări să beneficieze pe deplin de intervenții și să aibă acces la apă, servicii de salubritate, igienă și alte măsuri de prevenție și control al infectării. De asemenea, prin vasta sa rețea de proiecte comunitare și programe de țară, UNICEF se va îngriji ca toți copiii, părinții/ îngrijitorii și personalul din prima linie de intervenție, cum sunt asistenții sociali, cadrele didactice și personalul medical, să primească îndrumări fundamentate științific.²

În luna mai, UNICEF menționează într-un comunicat de presă că primise până în acel moment (la 15 mai 2020) ***o finanțare de 215 milioane de dolari pentru a putea răspunde pandemiei.*** Fondurile suplimentare vor ajuta UNICEF să pornească de la rezultatele deja atinse printre care se numără:

Susținerea RM din partea partenerilor de dezvoltare

Astfel, în Republica Moldova UNICEF a livrat un lot de echipamente medicale și de protecție individuală pentru lucrătorii din domeniul sănătății, cu o greutate de peste 700 kg, pentru a sprijini răspunsul Guvernului Republicii Moldova la pandemia COVID-19. ***Valoarea totală a produselor din lot este de 116.000 USD.*** Încărcătura a fost de peste opt metri cubi cu marfa achiziționată de UNICEF prin intermediul Centrului său global de aprovizionări din Copenhaga, și a fost pregătită în

conformitate cu evaluarea necesităților țării noastre realizate împreună cu Organizația Mondială a Sănătății și Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova.³

În Republica Moldova la 03.04.2020 Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN WOMEN) cu suportul Suediei și Fondul Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) în Moldova au oferit un lot de produse de primă necesitate pentru aproximativ 250 de femei victime și supraviețuitoare ale violenței, inclusiv cu copii mici, care sunt beneficiarele centrelor de asistență din țară.

De asemenea, au fost oferite produse de protecție lucrătorilor din cadrul organizațiilor active în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie.

Pachetele de ajutor conțin măști de protecție și dezinfectanți, dar și alte produse de primă necesitate, cum ar fi alimente de bază, detergenți, scutece pentru copii. Centrele au fost echipate și cu resurse informaționale utile pentru ca femeile să știe cum să se protejeze mai bine de riscul îmbolnăvirii cu COVID-19.

Datele prezentate, sunt numai o parte mică din donațiile cu care s-au implicat Fondurile Internaționale de Urgență, fonduri care sunt acumulate din donații ale persoanelor fizice și juridice din întreaga lume.

² <https://www.unicef.org/romania/ro/comunicate-de-pres%C4%83/oms-%C8%99i-unicef-%C3%AE%C8%99i-unesc-for%C8%9Bele-%C3%AEmpotriva-pandemiei-prin-intermediul-fondului>

³ <https://www.unicef.org/moldova/articole/unicef-moldova-livrat-un-lot-de-echipamente-medicale-%C8%99i-de-protec%C8%9Bie-individual%C4%83>

Activități filantropice în Republica Moldova

Și în Republica Moldova, persoanele juridice și cetățenii de rând au dat dovadă de solidaritate și au donat sub diferite forme: bani, produse alimentare, transport gratuit, prânz cald pentru personalul medical, echipamente medicale, bunuri materiale și activități voluntare supuse unui risc sporit de infectare pentru acordarea unui ajutor primar.

Măsuri luate de autoritățile Republicii Moldova privind colectarea de donații în perioada de criză

Guvernul a lansat o campanie de colectare a fondurilor sub formă de donații pentru combaterea virusului COVID-19. În acest sens, Ministerul Finanțelor la 17 martie a deschis trei conturi bancare în lei moldovenești, dolari americani și euro.

La 11.06.2020 Ministerul Finanțelor a prezentat un comunicat de presă prin care a adus la cunoștință că în conturile deschise de Ministerul Finanțelor pentru donații destinate combaterii COVID-19, la moment, au fost încasate mijloace bănești în sumă totală de 25.414.401,80 lei, dintre care: 25.102.395,06 lei, 3560 euro și 13.298 dolari SUA. În strictă conformitate cu Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale, mijloacele financiare sus-menționate au fost transferate în Fondul de Intervenție al Guvernului.

Astfel, prin Hotărârea Guvernului din 10 aprilie 2020 a fost dispusă alocarea din acest fond a sumei de 5,864 milioane lei pentru achiziționarea a 51.428 combinezoane de protecție, precum și acordarea indemnizațiilor unice în valoare de 16 mii lei pentru 29 de beneficiari din 8 instituții medico-sanitare publice și o instituție bugetară, care s-au infectat cu COVID-19 la locul de muncă.

De asemenea, prin Hotărârea Guvernului din 17 aprilie 2020 a fost dispusă alocarea din Fondul de Intervenție al Guvernului a sumei de 6 milioane lei pentru acordarea indemnizațiilor unice pentru 375 de angajați din sistemul medical care au fost infectați cu COVID-19.

La fel, prin Hotărârea Guvernului din 13 mai 2020 a fost dispusă alocarea din Fondul de Intervenție al Guvernului a sumei de 6,544 milioane lei pentru acordarea indemnizațiilor unice pentru 409 de angajați din sistemul medical care au fost infectați cu COVID-19.

Primăria municipiului Chișinău la rândul său a deschis un cont bancar, pentru campania de colectare a fondurilor pentru instituțiile medicale implicate în tratarea bolnavilor cu COVID-19, iar conform raportul a fost acumulată suma de **2 milioane 684 mii lei**⁴ de la persoanele fizice și juridice, care ulterior a fost transmisă instituțiilor medicale din subordinea administrației publice în dependență de necesitățile depistate.

În situații de dificultate sunt și administrațiile publice locale de nivelul I și II, în special localitățile unde a fost declarată starea de carantină. Bugetele austere ale administrațiilor publice locale sunt în dificultate sau imposibilitate de a soluționa consecințele Pandemiei COVID-19. Unele din ele au fost la propriu salvate de organizațiile neguvernamentale sau activiștii civici care au dezvoltat campanii de colectare de fonduri pentru a ajuta localitățile rurale.

Astfel de conturi au fost deschise de mai multe dintre administrațiile publice locale de nivelul I și II, ca exemplu: Administrația raionului Cimișlia și Consiliul Raional Soroca care a acumulat suma de 811519,00 lei.

---

⁴ chisinau.md/libview.php?l=ro&idc=403&id=29011&t=/Presa/Comunicate-de-presa/Distribuirea-surselor-financiare-acumulate-din-donatiile-facute-de-cetateni-pe-contul-deschis-de-Primaria-Chiinau

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a elaborat și a postat oficial un raport privind donațiile transmise instituțiilor medicale începând cu 1 ianuarie 2020 și repartizat inclusiv pe întreaga perioadă a pandemiei (aprilie 2020), cu suma totală de donații care echivalează cu – **336864353, 2 lei.**

În raport sunt prezentate donațiile începând cu data de 01.01.2020 ceea ce ne face în imposibilitate de a analiza cine a fost promotorul donațiilor în perioada de criză, care sunt donațiile oferite și suma acumulată de donații anume pe perioada declarării oficiale a Stării de Urgență (15.03.2020 - 15.05.2020) în Republica Moldova.

Un lucru este cert și se reflectă în Raportul dat că instituțiile medicale primesc ajutoare umanitare și donații indiferent de situațiile de criză, donatorii fiind atât persoanele fizice, cât și persoanele juridice. Dacă repartizăm suma donațiilor după persoane juridice (de drept public și privat) și persoane fizice:

- Organizații comerciale – 160;
- Organizații necomerciale- 66;
- Persoane fizice, gospodării țărănești, întreprinderi individuale - 41;

De altfel, discrepanța între organizații comerciale și necomerciale, face diferită și suma totală de donații.

Dacă sumăm donațiile organizațiilor comerciale și a persoanelor fizice, gospodăriilor țărănești, întreprinderilor individuale observăm cert că donațiile corporative nu sunt atât de mari.

Nici un studiu sau chestionar nu poate reflecta cu exactitate care este motivul din care donațiile corporative sunt mici, putem doar analiza și concluziona că mecanismul fiscal nu este unul eficient și aplicabil în Republica Moldova.

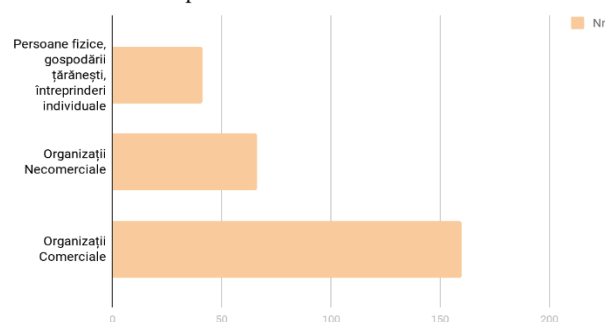
Provocarea Republicii Moldova în cazul activității filantropice pe perioada stării de urgență fiind lipsa unei transparențe în cazul gestionării donațiilor filantropice pentru lupta cu Pandemia COVID-19, până în prezent nu se cunoaște care este suma totală de donații, unde au fost redirecționați banii, ajutoarele și echipamentele, care este situația actuală și prezentarea unui raport generalizat pe acest subiect.

Putem sublinia faptul că raportul enunțat mai sus este bazat doar pe donațiile filantropice către instituțiile medicale, dar celelalte activități de filantropie nu au fost măsurate și contabilizate, ca exemplu: transportarea gratuită a medicilor, servicii de catering pentru personalul medical, petrol gratis pentru transportatorii care transportau gratuit medicii, etc.

Pentru gestionarea resurselor externe, prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 15 din 08.04.2020 a fost instituit Centrul de coordonare a asistenței externe pentru eliminarea consecințelor pandemiei COVID-19.

Scopul Centrului de coordonare conform Regulamentului este: eficientizarea direcționării și valorificării asistenței externe destinate eliminării consecințelor COVID-19, inclusiv prin centralizarea solicitărilor de suport, facilitarea schimbului de informație, a comunicării și participării tuturor părților interesate în procesul de luare a deciziilor privind prioritizarea, coordonarea și

Donatorii conform Raportului MSMPs

monitorizarea asistenței externe destinate COVID-19. În acest sens, una din atribuțiile de bază o reprezintă recepționarea și analiza solicitărilor de asistență externă pentru combaterea COVID-19 de la autoritățile administrative publice centrale și locale, instituțiile publice, mediul de afaceri și sectorul asociativ.

La momentul de față nu sunt prezentate niciun fel de rapoarte despre suma donațiilor totale recepționate de către Centrul de coordonare a asistenței externe pentru eliminarea consecințelor pandemiei COVID-19.

Practic, atât Guvernul Republicii Moldova cât și administrația publică locală a acordat suport din donații acumulate doar instituțiilor medicale.

Pentru persoanele juridice, antreprenorii mici și/sau întreprinderile sociale sau de inserție Guvernul Republicii Moldova au propus o serie de măsuri, ca exemplu: Regulamentul de subvenționare (valabil și pentru organizațiile necomerciale) a persoanelor juridice, mărirea și diversificarea Fondului de susținere a populației pentru a majora numărul de prestații sociale care pot fi acordate familiilor în dificultate, modificarea Codului Muncii, Codului Fiscal, mărirea indemnizației pentru șomaj etc.

(detaliat la linkul:

parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/4999/language/ro-RO/Default.aspx)

Activități filantropice ale sectorului asociativ și privat

Sectorul asociativ s-a implicat activ la combaterea Pandemiei COVID-19 cu donații filantropice, procurarea echipamentelor medicale, servicii de catering, transport, petrol gratuit, etc.

METRO Cash & Carry Moldova a donat 1.000.000 de lei pentru susținerea sistemului medical în lupta cu noul coronavirus – pentru achiziționarea de echipament medical și remunerarea personalului medical din țară. Prin această contribuție METRO s-a alăturat inițiativei Guvernului Republicii Moldova de a colecta fonduri în combaterea epidemiei COVID-19.

De altfel, echipa METRO susține apelurile la efort comun și se mobilizează continuu pentru a oferi suport societății prin diverse inițiative:

- donații de produse alimentare pentru familiile social vulnerabile, prin intermediul organizației „The Moldova Project”;
- ajutor celor fără de care nu putem câștiga lupta cu pandemia – personalul medical – METRO a oferit echipament medical necesar Institutului de Medicină Urgentă, în colaborare cu European Business Association, în cadrul campaniei de colectare de fonduri lansată de ABE și CCF/HHC Moldova;
- oferirea produselor alimentare pentru persoanele în etate sau social vulnerabile, prin intermediul Direcției Asistență Socială a Primăriei Chișinău;
- donație financiară Proiectului „Împreună pentru voi!”, care asigură personalul medical cu produse alimentare și de consum;
- asigurarea produselor alimentare pentru grupul de voluntari „Împreună împotriva COVID-19”;
- donație de pachete de produse alimentare, prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne, către persoane în etate și social-vulnerabile;

- donație de produse alimentare și de igienă pentru Spitalul Clinic din municipiul Bălți etc.

În contextul situației de criză, generată de pandemia COVID-19, Kaufland Moldova în cadrul campaniei „Împreună pentru voi!”, inițiată de către Asociația Moldova AID, a susținut Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale cu o donație în valoare de **1.077.000 MDL**. Din suportul financiar oferit, au fost achiziționate o parte din echipamentele medicale și consumabilele necesare pentru Centrul COVID-19 din Chișinău.

În total, Kaufland Moldova a oferit un suport în valoare de peste 2 milioane de lei instituțiilor naționale și municipale, care se află în prima linie de luptă împotriva COVID-19, pentru procurarea echipamentului medical și a consumabilelor. Totodată, Kaufland Moldova a donat un lot de 5.000 de teste pentru depistarea COVID-19.

Mai multe spitale din Republica Moldova vor fi dotate cu tehnică medicală de ultimă generație și utilități medicale necesare în procesul de tratare a bolnavilor infectați cu COVID-19, datorită unei donații făcute de „Purcari Wineries Group”, în cadrul campaniei „Împreună pentru voi”, lansată de organizația MAD-AID și reprezentanți ai societății civile. Donația făcută de „Purcari Wineries Group” are drept scop susținerea sistemului medical din Republica Moldova și a cetățenilor țării pentru a depăși mai ușor momentele de grea cumpănă și incertitudine prin care trecem.

Din donația de 1 milion de lei, pe care „Purcari Wineries Group” o oferă organizației MAD-AID, va fi procurat inclusiv un ventilator elvețian de ultimă generație „Hamilton C6”. Acesta asigură un regim ultramodern de ventilație asistată a plămânilor, fiind destinat copiilor, inclusiv nou-născuților, dar și femeilor însărcinate și adulților.

Moldova Agroindbank a decis să doneze suma de 500 000 lei Spitalului Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”.

Și Victoriabank, parte a Grupului Banca Transilvania, a decis să susțină populația Republicii Moldova în această perioadă de impas, creată de virusul COVID-19. Prin urmare, conducerea băncii a decis donarea a 250 000 de lei în sprijinul spitalului clinic de boli infecțioase „Toma Ciorbă”.

Rețeaua de magazine „Family Market”, rețeaua de restaurante „SALAT” și fabrica de mezeluri „Mezellini” donează 150 000 de lei Spitalului de Boli infecțioase „Toma Ciorbă”. Compania nu a putut rămâne indiferentă și a decis să doneze această sumă de bani pentru achiziționarea echipamentelor și materialelor necesare în contextul epidemiei de Coronavirus în țara noastră.

Compania „Rogob”, specializată în producerea de mezeluri, a decis să facă o donație de 100 000 lei Spitalului clinic de boli infecțioase „Toma Ciorbă”. Donația vine în contextul epidemiei COVID-19, cu care se confruntă la moment Republica Moldova.

Echipa lute Credit a decis să susțină cadrele medicale și pacienții afectați de virusul COVID-19, prin oferirea unei donații în valoare de 100 000 lei către IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”.

Pe 17 martie KinderMed a donat 100 de costume și 100 seturi de protecție (halate, mănuși, măști, botoșei, bonete) și 10 litri de săpun lichid Spitalului de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”. De asemenea, pe 19 martie, clinica a donat 22 de costume speciale de protecție și 9 perechi de ochelari de protecție Institutului de Medicină Urgentă, medicilor care contactează primii cu bolnavii suspecți de Covid-19

Compania AZART Outlet au donat spitalului clinic de boli infecțioase „Toma Ciorbă” lenjerii de pat, prosoape, pijamale și scutece. Reprezentanții companiei sunt de părere că în contextul situației dificile cu care se confruntă în prezent Republica Moldova, fiecare cetățean își poate aduce aportul pentru a face un bine celor ce au nevoie acum de suport.

Compania Star-Net, au livrat 500 de kg de mere și apă potabilă pentru personalul de la Spitalul Republican din Chișinău. Reprezentanții companiei spun că prin intermediul acestei acțiuni și-au propus să susțină și producătorii agricoli locali și să-i încurajeze, totodată, pe agenții economici pentru gesturile frumoase pe care le fac.

În scopul ajutorului afacerilor mici și mijlocii, precum și pentru dezvoltarea comerțului electronic, Muvi Express va oferi oricărei companii (contract nou de prestări servicii) câte 20 de livrări gratuite în perioada 23 martie – 10 aprilie 2020. Livrările se vor realiza în termen de 24-72 ore. Greutatea maximă a coletelor trebuie să fie de 30 de kg. Nu se acceptă produse alimentare perisabile.

SC „VOLTA” a decis să doneze 50 000 lei, în fondul Primăriei Chișinău pentru combaterea COVID-19.

Pe 16 martie compania itaxi anunța că oferă 900 de taxiuri, gratuit, în semn de solidaritate și respect, pentru cadrele medicale pentru a ajunge mai ușor la Spitalul Clinic de Boli Infecțioase Toma Ciorbă, Spitalul Clinic Republican sau CNSMPU Spitalul de Urgență, Spitalul Clinic Municipal de Boli Contagioase pentru Copii.

Exemplele enumerate mai sus, sunt donații filantropice care au fost mediatizate, dar sunt și un șir de întreprinderi mici și mijlocii, persoane fizice care au donat sume de bani și au acordat ajutor în situația complicată în care s-a pomenit Republica Moldova.

Gesturile de solidaritate a sectorului asociativ a permis acumularea de fonduri pe conturile deschise de Guvern și Administrațiile publice și acordarea suportului instituțiilor medicale și personalului medical.

Reiterăm faptul că consecințele Pandemiei COVID-19 se reflectă asupra fiecărei persoane, iar persoanele din grupurile vulnerabile sunt cele mai afectate la moment, rămânând fără esențialul necesar de produse alimentare. În acest sens, organizațiile neguvernamentale din domeniul social și activiștii civici comunitari au acordat un suport simțitor prin asigurarea cu hrană și cu implicarea voluntarilor în distribuirea produselor alimentare.

În acest sens, în Republica Moldova ONG-uri au organizat campanii de colectări de fonduri, angajații au donat salariul dintr-o zi de muncă, au promovat și au încheiat parteneriate pentru a ajuta la aplanarea consecințelor Pandemiei COVID-19 prin donarea pachetelor alimentare persoanelor în dificultate.

Astfel, Misiunea Religioasă Diaconia pe perioada Pandemiei a dezvoltat mai multe parteneriate de responsabilitate socială cu Iute Credit Moldova și Kaufland pentru a dona pachete alimentare persoanelor vârstnice care sunt cei mai vulnerabili în fața Pandemiei COVID-19.

Platforma Caritate.md a plasat inițiativa civilă pentru susținerea eroilor implicați în lupta cu pandemia de COVID-19 fiind acumulată suma de 46,563 de euro.

Organizațiile neguvernamentale au susținut solidaritate și au acordat diferite tipuri de sprijin: consultații și instruirii gratuite pentru copii, asistență telefonică, consultație psihologică pentru persoanele supuse violenței domestice, dezvoltarea învățământului on-line, voluntariat în perioada de criză și multe alte propuneri și posibilități pentru a readresa situația de criză.

Sigur, cele mai afectate au fost organizațiile neguvernamentale care prestează servicii sociale și medicale, fiind mărit considerabil suma de cheltuielile, menținerea angajaților în teren pe prima linie (echipele mobile), dotarea cu echipamente suplimentare și livrarea unui prânz cald la domiciliu.

La fel, societatea civilă a fost lovită de o criză economică și socială au fost înghețate proiecte pe termene nedeterminate, alte proiecte au fost readresate către acordarea suportului în lupta cu COVID-19, apelurile Guvernului și administrațiilor publice locale de nivelul I și II au minimizat posibilitatea de colecta fonduri suplimentare prin donații.

În acest context, societatea civilă fiind pusă în situație de a fi promotorului unor schimbări importante: trecerea la muncă la distanță, continuarea activității on-line, aplicarea la proiecte suplimentare la donatorii peste hotare, organizarea unor parteneriate sociale pentru acoperirea cheltuielilor suplimentare, inclusiv și inițiative civice cu implicarea diasporei, companiilor mari (retaileri) și inclusiv instituțiile statului Republicii Moldova.

Activitatea filantropică este o dovadă de implicare și solidaritate socială. Dar, în primul rând și pentru că în Republica Moldova se necesită crearea unui spațiu pentru legislație și reglementări care să promoveze această formă de implicare socială. În această ordine de idei, în contextul justiției fiscale, este nevoie de oferirea unor stimulente pentru donații private în favoarea cauzelor de interes public. Este necesar de ținut cont și de facilitarea participării cu instrumente de inovare socială și crearea de parteneriate strategice cu actori implicați în activități filantropice. Putem maximiza impactul resurselor private asupra binelui comun prin introducerea unor instrumente financiare care să faciliteze activitățile de filantropie în favoarea comunității.

La moment ne aflăm într-o epocă de mare dinamism pentru activitățile filantropice, iar pandemia COVID-19 impune dezvoltarea mult mai rapidă a noilor tehnologii, inclusiv folosind și rețele de socializare care permit o asumare promptă a unor angajamente și un impact rapid și eficient în direcțiile de informare și promovare a unor reguli și principii. Digitalizarea oferă noi perspective pentru activitățile filantropice, iar starea de urgență prin activitatea sporită on-line mărește la maximum posibilitățile reale de a promova activitățile filantropice și pentru a colecta și gestiona surse eficiente pentru prevenirea și combaterea oricăror consecințe generate de o eventuală criză COVID - 19 .

Părțile interesate din sectorul public și cel privat ar trebui să încurajeze și să dezvolte aceste inițiative, pentru a orienta mai bine activitatea filantropică, consolidându-i impactul atât în perioada de stare de urgență, cât și în viața de zi cu zi.

Constrângeri și probleme de bază

Impactul negativ al Pandemiei COVID-19 a fost resimțit de Republica Moldova destul de accentuat. Odată cu criza de sănătate a crescut și provocările și inegalitățile pentru: persoanele în vârstă, femei, lucrători tineri, muncitori imigranți, persoane fără adăpost și alte categorii vulnerabile.

Dacă ne axăm pe filantropie în perioadă de criză ne-am confruntat cu o serie de probleme și constrângeri:

- Cadrul normativ în vigoare neadaptat pentru situațiile de criză. Existența unei Hotărâri de Guvern (sau orice alt act normativ) suplimentar pentru scutirea de anumite taxe în cazul donațiilor filantropice în situații de criză.
- Lipsa personalului calificat pentru a pregăti campanii de colectări de fonduri și pentru gestionarea lor corectă;
- Neîncheierea unor parteneriate Guvern-Societatea-Civilă- Organizații Comerciale care ar putea dezvolta și promova donațiile filantropice pe timp de criză și inclusiv și gestionarea corectă a fondurilor acumulate;
- Lipsa transparenței din partea Guvernului și a administrațiile publice locale privind sumele colectate și unde au fost redirecționați banii colectați;
- Lipsa unor date oficiale privind numărul de donații filantropice de orice natură care a avut loc pe perioada stării de criză. Implicarea tuturor și solidaritatea socială în perioada dată a fost una cu un impact considerabil, dar fără în put pe măsură.
- Considerăm că redirecționarea tuturor donațiilor filantropice de către Guvern instituțiilor medicale și personalului medical, pune multe întrebări suplimentare despre necesitatea și eficiența deciziilor luate.

2. Mecanismul fiscal în Republica Moldova privind filantropia și sponsorizare în perioada de criză

Activitatea filantropică în Republica Moldova este reglementată de Legea nr. 1420 din 31.10.2002 cu privire la filantropie și sponsorizare, Codul Fiscal al Republicii Moldova și Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693 din 11 iulie 2018.

În conformitate cu prevederile art. 36 alin. (2) și (3) din Codul fiscal, pot fi deduse, numai donațiile făcute în scopuri filantropice sau de sponsorizare în favoarea autorităților publice și instituțiilor publice specificate la art. 51, a organizațiilor necomerciale specificate la art. 52 alin. (1), precum și în favoarea caselor de copii de tip familial, conform prevederilor Regulamentului cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor juridice și persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 693 din 11 iulie 2018.

Totodată, potrivit prevederilor alin. (1) din articolul menționat, agentul economic rezident are dreptul la deducerea oricăror donații făcute de el pe parcursul perioadei fiscale în scopuri filantropice sau de sponsorizare, în mărimea stabilită la acest articol.

Deci, în cazul Pandemiei COVID-19 sau orice altă situație de urgență, donațiile efectuate în această perioadă pot fi deduse fiscal în cazul dacă au fost donații în temeiul art. 36 alin.2 și 3 a Codului Fiscal, și se calculează pe tot **anul de gestiune fiscală**.

Cum am menționat anterior nu putem spune cu certitudine care este opinia persoanelor juridice în acest context, cu toate că a fost remis un chestionar on-line persoanelor juridice care au donat pe perioada Pandemiei COVID-19 pentru a ne aduce la cunoștință dacă mecanismul fiscal al Republicii Moldova este aplicabil și eficient pentru promovarea filantropiei. Cu părere de rău au fost doar 2 răspunsuri de la donatori și nici un răspuns de la persoane juridice.

Putem doar să deducem doar câteva din cauze care nu stimulează filantropia din partea persoanelor juridice:

Sușținem ideea că multe companii ce activează în Moldova și sunt interesate să practice activități filantropice nu înregistrează venituri impozabile. Unele din aceste companii au fost înființate cu scopuri ce nu includ obținerea de profit, altele se află în perioada investițională și vor deveni profitabile într-o fază ulterioară.

Aceste companii sunt interesate în crearea unei imagini favorabile pe piață și de multe ori doresc să lanseze activități filantropice. Din păcate legislația în vigoare nu le oferă niciun fel de facilități fiscale, 5% din venitul impozabil fiind echivalent cu 0 lei. Majorarea ratei de deductibilitate până la un alt procent nu va soluționa problema pe deplin în cazul acestor companii. Dar, un mecanism ce stabilește limita de deductibilitate în baza cifrei de afaceri le-ar permite tuturor companiilor să beneficieze de facilități fiscale (inclusiv și celor ce nu înregistrează venit impozabil).

Totodată procentul de deductibilitate poate fi stabilit în așa mod încât veniturile bugetare să fie menținute mai mult sau mai puțin stabile.

Experiențele altor țări ne demonstrează că mecanismele standarde pot fi combinate între ele și ajustate la necesitățile fiecărui stat.

Totodată, prin Regulamentul cu privire la determinarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venitul persoanelor juridice și a persoanelor fizice care practică activitate de întreprinzător în secțiunea a 9-a, se prevede că: Deducerea cheltuielilor privind donațiile în scopuri filantropice sau de sponsorizare, „menționează faptul că agenții economici care pe parcursul perioadei fiscale au efectuat donații în scopuri filantropice sau de sponsorizare trebuie să confirme cheltuielile suportate pentru a primi dreptul de a deduce aceste cheltuieli.

Acest regulament a impus anumite obligații suplimentare pentru a demonstra faptul donațiilor și sponsorizărilor efectuate de către contabilitatea persoanelor juridice, și care în multe cazuri pentru a nu se complica activitatea curentă se vor dezice însăși de activitate filantropică.

De altfel, mai menționăm câteva omisiuni a mecanismului fiscal din Republica Moldova:

1. Activitățile pro bono din partea profesioniștilor (din partea avocaților, medicilor care dispun de licență, contabili și orice alte persoane care dispun de licență), care ar fi interesul pentru prestarea unor servicii fără plată, dacă Codul Fiscal prevede în declarația de venituri, doar 5% din resursele financiare acumulate pe parcursul anului de gestiune fiscal.
2. Posibilitatea unui salariat de a dona o zi de muncă pentru activități filantropice, iar conform politicii fiscale ale Republicii Moldova nu sunt scutiți de achitarea tuturor impozitelor.

În ceea ce privește mecanismul de facilitare fiscală în cazul Epidemiei COVID-19, reiterăm faptul că nu este un mecanism aparte în cazul stărilor de urgență, iar deducerile fiscale pentru companiile private care au donat o să fie reflectate la sfârșitul anului de gestiune.

3. Exemple de bune practici privind activitățile filantropice pe timpul Pandemiei COVID-19

Acțiunile filantropice pe timp de Pandemia COVID-19 în Republica Moldova, a demonstrat solidaritatea umană și implicarea socială a tuturor cetățenilor, inclusiv și a celor plecați peste hotare.

În aceste condiții de incertitudine, cetățenii Republicii Moldova s-au solidarizat și au desfășurat campanii de colectare de fonduri în localitățile rurale din Republica Moldova, acțiuni organizate de activiști civici și de organizații non guvernamentale împreună cu administrația publică locală.

Câteva exemple de urmat:

35 asociații de băștinași, care partenerie ale proiectului PNUD-Elveția „Migrație și dezvoltare locală”, s-au mobilizat și au venit cu asistență în sumă totală de aproximativ 30.000 dolari.

În sat. Taraclia, raionul Căușeni a fost lansată campania „Fapte bune pentru timpuri bune” Astfel, la câteva zile de la lansarea acestei campanii, mai mulți băștinași stabiliți în alte localități din țară sau peste hotare și-au manifestat dorința de a contribui și au rugat să fie creat un cont bancar. La doar două săptămâni de la lansarea campaniei 10 persoane au donat peste 1300 USD. Cu acești bani au fost procurate produse alimentare pentru 190 de săteni aflați în dificultate.

Trei tineri băștinași din Edineț, Ruslan Reșetnic, Ștefan Cojocaru și Daniel Roller, au creat un grup de inițiativă. Pe 5 aprilie ei au lansat un apel către oamenii de afaceri și către toți băștinașii de pretutindeni, îndemnându-i să contribuie la susținerea eforturilor de a gestiona criza COVID-19. Pe 23 aprilie, deja au fost livrate, spitalului raional primele echipamente în valoare de 986 euro, și anume 100 combinezoane de protecție și 500 bonete. La două luni de la lansarea campaniei de crowdfunding, cu ajutorul a 90 donatori, s-a colectat 3197 USD din suma-țintă de 5436 USD.

Alt exemplu, Misiunea Socială „Diaconia” a lansat o platformă de sprijin pentru asistența oamenilor nevoiași în perioada de pandemie. Cu suportul acestei platforme donatorii au avut posibilitatea de achiziționa produse alimentare și de primă necesitate, care cu implicarea echipei Diaconia și a voluntarilor vor fi distribuite familiilor în dificultate persoane în etate afectate de sărăcie și foame. Pe parcursul lunii aprilie, au fost acordat suport la circa 1 500 de beneficiari din întreaga țară. În total, au fost distribuite produse alimentare în valoare de circa 500 000 de lei.

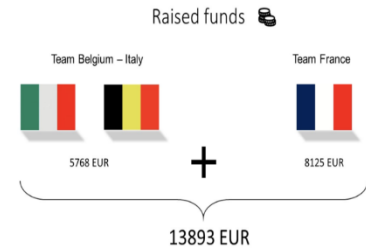
Altă campanie lansată de Misiunea Socială Diaconia, în comun cu lute Credit Moldova ”Bunicilor, stați acasă!”, Acțiunea socială are drept scop protejarea persoanelor în etate de riscul contaminării cu noul Coronavirus, prin oferirea de produse de primă necesitate persoanelor în etate din zonele de risc.

În perioada 4 – 25 aprilie, a fost realizată campania de fundraising „Donezi, protejezi un medic, salvezi mai multe vieți – Covid Moldova”, care și-a propus ca și scop general strângerea de fonduri în vederea procurării echipamentelor de protecție, necesare cadrelor medicale din linia întâi în lupta cu COVID-19 din Moldova.

Campania a fost organizată de un grup de inițiativă, format din tineri stabiliți în Franța, Italia și Belgia, încadrați în câmpul muncii calificat din Europa și activi în domeniul asociativ al comunităților de migranți din aceste țări.

Potrivit organizatorilor, pe parcursul a trei săptămâni au fost colectați 13.893 euro.

Organizatorii ne-au comunicat că cei 200 de donatori au fost în marea majoritate cetățeni ai R. Moldova. În mică măsură și-au adus aportul și câțiva cetățeni străini din mai multe țări: Franța, Belgia, Italia, Ucraina, SUA etc. Donatorii străini au constituit aproximativ 10% din totalul donatorilor.

Beneficiarii direcți ai campaniei sunt doctorii celor 15 unități medicale, atât din capitală, cât și din întreaga țară, precum: Centrul Mamei și Copilului Chișinău, IMSP Spitalul Raional Sîngerei, Centrul de Sănătate Edineț (+33 sate din raion), Centrul de Medicină Legală Chișinău, IMSP Centrul Republican de Diagnosticare Medicală, CNAMUP SAMU Soroca, IMSP Spitalul Raional Hîncești, Spitalul Raional Central Rîșcani, IMSP Centrul de Sănătate Văratîc, Asistența Medicală Urgentă Stația Glodeni, IMSP Centrul de Sănătate Șaptebani, Centrul de Sănătate Publică Sângeră, Spitalul Clinic de Psihiatrie, IMSP Centrul de Sănătate Fetești, IMSP CNAMUP Ungheni.

În afară de companii de colectare de fonduri, și anume a resurselor financiare, diferite persoane juridice (băncile comerciale) au demarat proceduri pentru eşalonarea plăților pentru achitarea creditelor de către persoanele fizice și excluderea penalităților în caz de neachitare. Fabricile de confecționare a hainelor, au cusut măști pentru protecție și le-au donat în folosul comunității, agricultorii locali au donat produse alimentare pentru persoanele afectate de consecințele Pandemiei COVID-19

Exemplele de mai sus, ne prezintă faptul că solidaritatea umană și implicarea socială poate face față oricărei situații de urgență, nu depinde de mecanismul fiscal și nu implică efort deosebit de complicat.

3. Concluzii și recomandări

Filantropia are nevoie de politici și un cadru normativ care să-i permită să își valorifice întregul potențial al ei. Legea actuală (din 2002) fiind veche și neaplicabilă, necesită o revizuire completă, iar însăși legislația națională să fie actualizată la realitățile economice și sociale actuale. Considerăm că sunt necesare orientări mai clare în domeniul filantropiei pentru a asigura că politicile elaborate la nivel național pot fi aplicate cu succes, inclusiv axate pe filantropia în situație de criză.

Starea de urgență din toată lumea și inclusiv și din Republica Moldova a demonstrat faptul că acțiunile filantropice pot avea loc și au un succes impunător în acordarea de suport în domeniile de intervenție în cazurile de urgență stringentă.

Conchidem faptul că necesitatea unui cadru normativ, transparență în gestionarea fondurilor filantropice și un mecanism fiscal eficient sunt 3 piloni care ar putea aduce filantropia în Republica Moldova la alt nivel.

Filantropia în perioada de criză gestionată de autorități

Donațiile filantropice în perioada de criză ar trebuie să fie un aport financiar considerabil pentru autorităților publice în vederea gestionării cu succes a situației de criză.

Salutăm deschiderea conturilor pentru acumularea de fonduri și crearea unui Centru de asistență externă, dar considerăm că dacă fondurile filantropice ar fi fost gestionate de un grup de comun de

reprezentanții a organizațiilor comerciale, societății civile și/sau activiști civici și autorități publice într-un format on-line și transparent situația actuală ar fi fost net diferită.

Până în prezent autoritățile publice nu au prezentat un raport generalizat despre resursele financiare, materiale și servicii care au fost donate în această perioadă, inclusiv și unde au fost redirectionați și care este impactul solidarității oamenilor în această situație.

De altfel, nu au fost utilizate la maximum resurselor on-line de către autorități pentru promovarea și raportarea fondurilor acumulate, iar cea mai mare dilemă fiind neaplicarea principiului transparenței în gestionarea resurselor acumulate de către autorități.

Filantropia în perioada de criză - situația sectorului privat

Sectorul privat în perioada de criză și-au prezentat o solidaritate socială nemaîntâlnită în Republica Moldova. Doar că eforturile întreprinderilor mici și mijlocii nu au fost mediatizate și prezentate publicului larg, cu toate că aportul lor a fost destul de considerabil la nivel local.

Sectorul de afaceri a fost conștient că donațiile filantropice și acordarea suportului ar minimaliza efectele economice ale pandemiei COVID-19, fiind astfel cointeresați în readresarea situației create.

Autoritățile în continuare ar trebuie să se implice dezvoltarea și promovarea filantropiei, pentru ca sectorul privat să rămână cointerestat în donații filantropice, inclusiv și în perioada de criză.

Societatea civilă și filantropia în perioada de criză

Filantropia nu este o noțiune nouă pentru societatea civilă din Republica Moldova, doar că dezvoltarea unor campanii de colectare de fonduri la nivelul altor state cu tradiții îndelungate pentru Republica Moldova este ceva încă destul de complicat de realizat.

În acest context, pe perioada de criză mai multe organizații neguvernantele au întreprins eforturi pentru a organiza campanii de colectare de fonduri pentru a acorda suport instituțiilor medicale și persoanelor aflate în dificultate. Unele campanii s-au soldat cu succes, altele nu au acumulat resurse necesare și planificate.

Reiterez faptul, că implicația societății civile a fost în limita posibilităților și a proiectelor gestionate, dar a fost în toate domeniile ce necesitau intervenție: medical, social, educație, economie etc.

Mai complicată fiind situația organizațiilor ne guvernamentale din localitățile rurale, majoritatea și au stopat activitatea, altele au întreprins măsuri de a colecta fonduri la nivel local (în multe cazuri cu suportul administrației publice locale) pentru a gestiona eficient efectele negative ale Pandemiei COVID-19 în localitate.

3.2. În baza celor expuse propunem următoarele recomandări:

Recomandări pentru autoritățile publice:

- Revizuirea și ajustarea Legii cu privire la filantropie și sponsorizare nr. 1420 din 31.10.2002. Revizuirea activităților și necesităților organizațiilor filantropice. Includerea altor forme de activități filantropice și încadrarea posibilităților digitale în dezvoltarea și promovarea filantropiei.
- Revizuirea art. 36 din Codul Fiscal și mărirea ratei deductibilității din veniturile totale, nu din veniturile impozabile.
- Persistă posibilitatea de a modifica mecanismul fiscal, ca exemplu implementarea creditului fiscal sau a ambelor mecanisme deductibilitatea și/sau creditul fiscal.
- Elaborarea unui mecanism de transparență viabil și eficient în cazul donațiilor primite de către organizații non-guvernamentale sau de către persoane fizice.

- Mecanism transparent pentru platformele on-line dezvoltate de crowdfunding.
- Elaborarea și implementarea unui mecanism special în cazul situațiilor de urgență în toate domeniile: fiscal, transparență și juridic.
- Reglementarea unei proceduri simplificate (inclusiv electronice) de confirmare și de raportare a donațiilor de către persoanele fizice/juridice;
- Stabilirea unui mecanism transparent, accesibil on-line, de monitorizare a suportului filantropic și de sponsorizare (inclusiv sistem eficient de raportare) în cazurile stării de urgență.
- Sprijinirea de către instituțiile statului și promovarea filantropiei la nivel național ca exemplu: instituirea Anului filantropiei.
- Facilitarea și recunoașterea filantropiei la nivel internațional și formarea unei coeziuni și legături cu legislația națională.

Recomandări pentru organizațiile neguvernamentale

- Consolidarea capacităților și dezvoltarea unei rețele de persoane specialiști de performanță în domeniul filantropiei și atrageri de fonduri.
- Încheierea parteneriatelor cu persoanele juridice în vederea promovării și recunoașterea filantropiei;
- Elaborare și adoptare politicilor de fundrasing și crowdfunding, orientate pentru colectare de fonduri din donații filantropice și sponsorizare, cu recomandări și planuri de acțiuni în cazuri de criză;
- Transparența organizației și raportare în cazul colectării de fonduri.
- Promovare și raportare folosind posibilitățile actuale on-line.
- Dezvoltarea unor campanii eficiente de advocacy pentru modificarea cadrului normativ în vigoare și asigurarea unei transparență și raportării eficiente în cazul gestionării resurselor acumulate.

Recomandări pentru sectorul privat:

- Încheierea parteneriatelor cu organizații neguvernamentale sau cu instituțiile statului privind acordarea/colectarea de donații (sub orice formă);
- Solicitarea unei raportări și a transparenței privind resursele financiare transmise în perioada de criză;
- Solicitarea dezvoltării unui mecanism de facilitare fiscală în cazul situațiilor de urgență.